

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

Службена историја евакуације ГАЛИПОЉА И ИСКРЦАВАЊЕ У СОЛУН

— Извештај генерала Монроа —

Штаб прве Армије, Француска
6. март 1916.

Част ми је Мајлорде, поднети Вам кратак извештај о операцијама Средоземне Експедиционе Снаге којој сам ја командовао од 15. октобра, када сам примио команду над њом до 28. децембра 1915. год. 7. октобра 1915. године у Лондону упућен сам за команданта на блиски Исток са овим дужностима:

1.) да поднесем извештај о војној ситуацији на Галипољском Полуострву,

2.) да изнесем своје мишљење да ли да се из чисто војничких разлога треба да евакуише Полуострво, или да се врше даљи напади,

3.) да тражим потребан број трупа за освојење Полуострва,

4.) за доминирање мореузом и заузимањем Цариграда.

Два дана по мом доласку на Имброс, где је био стан команде Средоземне Експедиционе војске, ја сам отишао на Полуострво да проучавам војну ситуацију и дошао до овог закључка:

Да позиције, које је заузела наша војска, представљају јединствену ситуацију у Историји. Оне су се налазиле на једној врло уској ивици уз саму морску обалу. Путови, од којих је зависило снабдевање у људима и материјалу, били су изложени непријатељској артиљеријској ватри. Турци су ровови доминирали нашим. Артиљеријски положаји су били недовољни и неповољни. Наши су положаји били без теренске заштите, а комуникација неспурна, и зависила је од времена. Никаквог начина није било за довођење нове снаге, јер су Турци осматрали све наше путове и позиције и артиљеријом доминирали њима, пошто су имали времена да искористе природно zgodне положаје.

„Најјачи аргументи“

Трупе су на Полуострву патиле од разних узрока:

а) није било могућно повући их из зоне ватре, кад би се у-

казала потреба, јер је свако местанце на Полуострву било изложено ватри,

б) биле су изложене болестима, које се појављују овде лети,

в) то је отежало официрима командовање над људством, које је претрпело у ранијим борбама велике губитке.

Доле изложени аргументи показују зашто је потребно евакуисати Полуострво.

а) било је јасно да Турци могу да се држе на овом фронту са малим снагама, а осталу војску да упуте против Египта или Багдада, или против једног и другог,

б) напредовање на овом фронту није се могло очекивати, јер се наш положај није могао поправити и према томе заузеће Цариграда било је искључено,

в) чим је било јасно да нема никакве наде на успех на Полуострву, то је логичка последица да се та скупоцена експедиција треба да напусти, да би се војска употребила корисније на другом фронту. Због тога сам отишао у Египат да конферирем са пуковником Сер Маном, Високим Комесаром и генералом Макецелом о ситуацији, која се може створити у Египту и Арабији услед евакуације Полуострва.

Јединствене тешкоће

Чим сам стигао у Египат добио сам телеграфску наредбу од министра војног да примим команду над трупама у Солуну. Али је тај телеграм био поништен вашом доцнијом наредбом, коју сте ми издали приликом вашег доласка на Мудрос, по којој имам да примим команду над војском у Средоземном Мору, источно од Малте и у Египту.

Саобразно овим инструкцијама Ви сте усвојили мој предлог да се две групе наше војске у Средоземном Мору овако расподеле:

а). Да се образује »дарданелска армија« под командом бригадног генерала Сер Бердуда око Мудроса и Имброса а са главном командом на Имбросу.

б). Трупе одређене за Солун

образују »солунску армију« под командом сер Мана са седиштем главне команде у Солуну.

Из првобитног штаба сувоземне експедиционе војске издвојен је дефинитивно један део официра. Остали официри су изабрани према квалификацијама и од њих је без икаквих тешкоћа створен нов штаб. Мудрос је био изабран као најзгоднији за стан главног штаба, јер је пружао могућност лаке везе са Генералним Инспектором. Али је ова веза с Мудросом имала и своје незгодне стране:

а) Осуство zgodног пристаништа, због чега су наредбе, извештаји и материјал морали бити преношени са брода на брод;

б) опасност од сумарена;

в) задоцњења услед рђавог времена.

Због тога је била неопходно потребна тесна веза са генералом Алтемом и многе су измене учињене, које су знатно олакшавале везу.

Солунска армија

У првим данима октобра транспортвана је 10. дивизија, под командом генерала Мана са Сувле у Солун и тамо се потпуно концентрисала. Услед саме дислокације и борбе, које је имала доцније, дивизија није могла остати неокрвена. Организација пешадије и инжињерије није била ни у колико поремећена; али су остале службе обављане од стране дивизија, које су биле нај-

ближе.

Још пре но што је искрцана наша 10. дивизија, стигле су у Солун и две француске дивизије под генералом Сарајем. Те су јединице знатно увећане доцнијим искрцавањем војске у Солун. Ове су прве три дивизије упућене у Србију, саобразно споразуму измеђ Влада Савезника. Француска је војска имала да штити пругу Криволак и Велес и да обезбеди везу са српском војском; а енглеска је војска распоређена на положајима од Солуна до Криволака и на десном крилу француске војске. Ако веза са српском војском не би могла бити васпостављена ни одржавана, онда се савезничке војске морају да повуку.

Два су батаљона 10. дивизије упућена из Солуна 14. октобра да заузму фронт Костурино Дојранско Језеро. Остатак дивизије је био постепено упућиван у Србију почев од 30. новембра и чувале француски фронт источно од Костурине. Пренос трупа у Србију и њихово снабдевање било је скопчано с великим тешкоћама. Измеђ Солуна и Дојрана нема никаквог друма; после неколико миља доброг друма долазе неколико миља пута, којим кола не могу да иду. Сер Ман је имао прво да уреди транспортну службу, да не би за пренос оружја и целог профијанта у случају повлачења или појачања трупа у Србији зависно од пруге.

(Наставиће се)

Аустријска финансијска беда

Нови аустријски зајам

У Аустрији се одигравају финансијске комедије без примера у финансијској историји. Да држава за време рата с тешком муком долази до новца није ништа необично; али начин на који Аустрија прикрива своју огромну финансијску невољу, сраман је и за једног солунског сарафа а камо ли за једну велику сплу.

Ништа не баца лепшу светлост на аустријске финансије но последњи зајам чији је упис отворен ових дана.

Свака облигација од 100 круна носи годишњи интерес од 5-50 круна а продаје се по 92-50 круне. Узгред буди речено последњи руски зајам много је повољнији од аустријског јер он носи само 5 проц. интереса а емисиони курс 95 процента.

Али како Аустрија зна добро да њене облигације неће нико да унише све и да су много јефтиније и да носе много већи интерес, то је она прибегла оној мери која даје сасвим други значај томе фамозном зајму. У витњастом апету којим се позивају доброћудне капиталисте на упис зајма, вели се да аустро-угарска народна банка и банке за ратне позајмице примају у залог облигације новог зајма и дају позајмицу у износу од 75 проц. од цене облигације. Значи, ко хоће да упише зајам за 100 круна тај даје свега 25 круна а 75 круна му дају државне банке. И кад једног дана будемо читали у новинама о силном успеху аустријског зајма онда нећемо ни тренутка сумњати да је на сваку милијарду 750 милиона узето од држ. банака а све-

га 250 милиона од публице.

Зашто онда Аустрија комплицира ствар, зашто не узме одмах новац од банака те би тако могла и да држи ствар у тајности и да уштеди себи силну администрацију?

За онога који још живи у уверењу да Аустрија неће пронасти, овај је зајам одличан гешефт. Ево како:

Једна облигација кошта као што рекосмо 92:50 круне и носи 5:50 проц. Ко хоће да купи једну облигацију тај треба да има 23,10; остатак од 69,40 круна добиће у једне од држав. банака. На тај новац позајмљен од банке имаће се 5 процента годишње интереса. Значи да на 69,40 круна има да плати за годину дана на име интереса 3:40 круна, а од државе добија за годину дана а за једну облигацију 5:50 круна. Остаје му на једну облигацију годишње чисто 2:03 круне, на 23,10 круна колико је свега уложио свог новца у облигацију. То је скоро 10 проц. на новац који капиталисти улажу у облигацију.

10 проц. интереса плаћа Аустрија за овај мали део новца који добије од публице, само због тога да би неким људима могла да каже како она не зајми код банке већ код публице!

Епилог

Јављају из Вашингтона да је барон Буријан, аустроугарски мин. финансија јавно своме посланику у Вашингтону да жели да се отвори упис за аустријски зајам у Америци!

Оборени цепенлин

Накнадне појединости

По неким знацима претпоставља се да је на цепенлину било око двадесет људи. Стога су, одмах по паду, пуштене мешовите савезничке патроле да крстаре по околини да не би ко од посаде умакао.

Кад су патроле ухватиле немачке официре, они су били потпуно голи. Објаснили су то тиме што су се при силаску углубили у блату до гуше, те су се свукли и прострли своје хаљине да се суше.

Командант цепенлина изјавио је да се ваздухопловством бави још од пре рата. Похвалио се, као прави Шваба, да је чешће походио енглеске обале, али није рекао колико невиних жртава носи на души. Међу осталим, он је бомбардовао и порушио железничку станину у Вилни.

Као специјалисти у успешном бомбардовању, у прошли су му четвртак наредили да посети Солун и бомбардује само савезничке логоре, флоту у пристаништу, а нарочито да спречи и скрцавање Срба код Седеса. Колико су у том погледу Немци пажљиви, солунско грађанство је добро запамтило. Сви смо веома захвални савезницима што нисмо и овога пута искусили последице немачке пажљивости.

Најзад је командант изјавио самохвалисаво да жали овакав свршетак своје славне каријере,

али му је савест ипак мирна, јер је до краја испунио своју дужност.

Овај је цепенлин коштао 2 и по милиона марака, сем тога свако његово пуњење кошта најмање 100.000 марака. Био је најновијег система и имао потпуно модеран комфорт. При паду се сав разбио и до половине заглибио у блату, али су машине остале потпуно неповређене;

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Српска дивизија у Русији.

Јављају из Петрограда да су јуче приспела 80 српских официра, да приликом команду над српском дивизијом, образованом у Русији, а која ће бити упућена на Балкански фронт. Ова дивизија броји 20.000 људи.

Потопљен контраатор пиљер.

Са Крфа јављају да је француски сумарен потопио један аустријски контраатор пиљер у Јадранском Мору.

Немци повлаче трупе.

Јављају из Калафата, да су три аутомобиле лађе пуне немачких војника, пролазећи поред овог пристаништа из Рушчука или Лом Паланке, упутиле се уз Дунав ка аустријској граници.

Бегство консула.

Консули аустријски и турски у Кавали прешли су у Кеанти, известивши своје посланике у Атини као да им прети опасност да буду ухапшени од савезника.

Вице-краљ Белгије.

Из Хага јављају да је кајзер досадањег војног гувернера Белгије фон Бисинга наименовао за вице-краља Белгије.

Глад у Епиру.

Из Аргирокастра јављају свом народном посланику у Атини да је у околини умрло 4 лица од глади.

Политички збор.

Данас у 3 сата после подне либерална партија држаће збор у позоришту код Беле Куле. Говориће Александрос Ленас. Приступ имају само они који имају улазнице; ове се добијају у уредништву „Македоније“.

Порез на пиће.

Грчка је влада одлучила да пореже алкохолна пића са по један динар на оку. Порез на алкохол ће се доцније утврдити.

Одведени Грци.

„Неа Алитија“ јавља да су бугарске комите у селу св. Петка ухватиле 9 грчких избеглица и одвеле их под јаким стражом у село Габрово, околина струмичка.

Протеран шпијун.

На основу решења министарског савета протеран је из Румуније Никола Такев бугарски поданик, који је осумњичен да је вршио шпијунажу

оне ће се демонтовати и изложити грађанству.

Носио је 15 бомбе од којих је 4 бацено у море, да би се олакшао и утекао, 3 су експлодирале при паду и осам су нађене и одузете.

Испод његових остатака нађена су два поцрнела и изгорела леша.

Дао би Бог да свака од ових црних птица овако прође.

у Новој Добруци. Пребачен је на граници према Турквеу.

Мађарска скупштина.

Јављају из Букурешта, да ће седнице мађарског парламента отпочети 15. маја по новом календару.

Трубач.

Тако се зове нови часопис који је почео излазити у вароши на француском језику. Уређује га једна група просвећених интелектуалаца из Солуна. Ми га препоручујемо нашим читаоцима.

Регрутна комисија.

Сутра 25. т. м. на реду су да предстану регрутној комисији они чија имена почињу са словом Т и У.

Пажња.

Скреће се пажња читаоцима на оглас „Тиринг“ на 4-тиј страни.

РАЗНЕ ВЕСТИ

— Унутрашњи грчки зајам од 40 милиона биће овако распоређен: 15 милиона као помоћ породицама мобилисаних војника, 25 милиона као накнада грађанима за реквирирану робу и теглећу стоку.

— По «Ембросу» ће се народна скупштина састати у уторак.

— «Патрис» јавља да ће се у поредак потписати уговор о унутрашњем зајму од 100 милиона драхми са Грчком Народном Банком. Ова ће издати нарочиту емисију новчаница за нову област.

Последње вести

Петроград, 24. априла.

Непријатељ је жестоко бомбардовао област Валишче, на каналу Обински. Наши су одреди југозападно од железничке станице Олик, напредовали и учврстили на заузетом терену. Непријатељски напади на наше ровове у области железнице од Тарнопоља до Језерне, које је предузео знатним снагама, одбијени су.

У правцу Бајбурта понова смо одбили један напад Турака који су извршили на један наш сектор. У правцу Ерзенџијана наше су се трупе дочеале турских ровова, у борби на бајонет иobili много Турака и заробили велики број. У правцу Витлиса ми смо одбили све ноћне турске нападе.

Берн, 23. априла.

Немири који су искрели у Берлину о првом мају, тако су озбиљни да се Немачка труди да их прикрије. Нови гласови који су стигли у Швајцарску потврђују да је у Берлину, због оскудице у животним намирницама, букнула нова буна.

Берн, 23. априла.

Швајцарска штампа подвела велику краткоћу последњих немачких извештаја о борбама код Вердена. У њима се само каже да ситуација остаје непромењена.

Немци признају да су последњих дана изгубили један део својих позиција.

Петроград, 23. априла

Агенција «Весник» јавља да је нови руски зајам постигао врло велики успех. Број се уписаника сваки дан нагло повећава. Само радници из фабрике Убаков уписали су акција за 100.000 рубаља. Радници из фабрика у Царетину уписали су за један милион, а индустријалци из истог места за један и по милион.

Атина, 23. априла,

Савезнички посланици обратили су пажњу грчкој влади да се са епирских обала дају ноћу оптички знаци које су ратне савезничке лађе у више прилика приметиле. Скулудис је обећао да ће наредити анкету и предузети потребне мере.

Лион, 23. априла.

Званично се јавља да ће се рајхстаг састати 26. ов. мес. Дневни је ред овај: 1) одлука социјалиста да се прекине истрага против посланика Либкнехта; 2) дискусија о законском пројекту о накнади ратне штете на првом читању; 3) дискусија о законском пројекту о ревизији закона о удружењима на првом читању.

Лион, 23. маја.

Јављају из поузданог извора да су многи војници из области Франкфурта на Мајни, који су добили одсуство ради посвривања пољских радова, изненада журно опозвати у своје јединице.

Лион, 23. априла.

Амерички дописник Волфовс Агенције јавља овој да је потврда, која је дошла до стране Холандије, да је «Тубантију» занста торпиљирао један немачки сумарен, председника Вилзона је знатно ојачала у мишљењу да не престане погрешке команданата немачких сумарена чине немогућним употребу ових тоњача противу трговачких лађа.

Дописник «Колоњске Газете» са своје стране јавља своме листу да је председник Вилзон одлучио да не пристане ни на какав компромис. Тако исто сви листови Сједињених Држава пишу да ће дипломатски односи бити прекинути ако Немачка не усвоји императивно тражење америчке владе. У осталом тоњење бразилске лађе «Риобланко» у Вашингтону је учинило врло мучан утисак, и веле, да ће председник Вилзон бити у толико чврсти у својој одлуци да не попусти ни у једној тачки у колико осећа да ће бити јед-

нодушно подржан од правих Америкаца у обема Америкама. Посети г. Жера у главном штабу кајзеровом не придаје се никаква важност, пошто је он могао само поновити непроменљиве захтеве Сједињених Држава.

Париз, 23. априла

Француски генералисим Жофр посетио је белгиског краља Алберта и одржао речи над белгиском војском и топло краљу честитао на одличном држању војника и организацији целокупне војске.

Лондон, 23. априла

Јављају из Петрограда да је цар примио у нарочитој аудијенцији генерала Рененкампа, главног команданта галициске армије.

Лондон, 23. априла

Руске су новине пуне писама која су војници упутили појединцима из народа благодарећи им на поклонима које су им послали приликом ускршњих празника. „Будите потпуно спокојни и не бојте се ничега, пишу они, јер охрабрани вашом помоћи, ми ћемо удвојити своје напоре и нећемо штетети непријатеља“.

Лондон, 24. априла

У јутру 23. априла једно 500 Турака нападо је наше положаје код Днедара, 15 миља источно од канала Суеца, које брани једна чета краљевско Скодских стрелаца која је појачана још другим двома. Пошто је непријатељ одбијен, натеран је у бегство оставивши 70 мртвих и 30 заробљеника. Аустралијска лака коњица и наши авиоплани гонили су Турке у бегству.

Непријатељ у јачини од 2.500 људи, међу којима је вероватно био један батаљон Аустро-Немаца, напао је истовремено село Катја где су били Јоркчестер Јомани. Три ескадрона коњице, у повратку са једног успешног упада на логор Могенбра, притекла су у помоћ нашим трупама код Катје, с јужне стране. Са севера су пристигли тако исто два ескадрона Глучеретерских хусара. Пошто су приморали непријатеља да одступи две миље, наше су се трупе морале повући пред бројно јачим непријатељским снагама.

Јомани код Катје, немогући се повући, претрпели су знатне губитке остали су губитци незнатни.

Ноћас су наши авијатичари напали непријатељски логор близу Катје, порушили логор и побили 250 људи.

Околина Катје је сада потпуно очишћена од непријатеља, који се повукао иза Бир-ел-Абуа. Његови губитци износе 300 убијених.

Наши су авиоплани јуче порушили непријатељски логор код Кед-Банида.

Ротердам, 24. априла.

Јављају да Немачка показује велику активност у Белгији било што се боји офанзиве Савезника, било да је она сама спрема.

Женева, 24. априла.

Депеше јављају за многобројне опере у Аустро-Угарској приликом првог маја. Јављају из Буда-Пеште, да су у радничким квартовима организовани многобројни зборови. Прваци Хоровиц и Хенозец затворени су и предати рат-

ном суду да им суди као велеиздајницима. Ухањено је још шездесет лица.

Рим, 24. априла

Потврђује се вест да су десет торпиљера аустријска побегла испред ескадриле италијанских контра-торпиљера кад су их ови сусрели на Јадранском Мору. Италијани су их гонили на 20 км. испред Поле, где су се склонили.

Париз, 24. априла

Одговор немачке владе на ноту предат је јуче амбасадору Сједињ. Држава. Текст одговора неће бити публикован пре него га вашингтонска влада прими. „Нев-Јорк-Хералд“ каже да ће амбасадор одмах бити опозван, ако одговор није задовољавајући.

Париз, 24 априла.

Затварање социјалистичког посланика Либкнехта изазвало је у целој Немачкој велику сензацију. Оптужен је да је мобилисанима држао говор позивајући их на буну. Предат је ратном суду. Мисли се да је влада хтела да одложи састанак рајхстага који треба да се опет састане 9. маја.

Париз, 24. априла.

Французи су, пошто су проширили заузети терен, отерали Немце из свих ровова до потока Фориса напавши их нарочито ручним бомбама. При последњим успесима Французи су заузели северо-западне косе коте 265 т. ј. тако званог немачког Мртвог Човека коме сада непосредно прете.

Лондон, 24. априла

Сва енглеска штампа радосно поздравља примање закона о обавезној служби у војени.

Лондон, 24. априла

Према депеши Рајгерове Агенције немачке су власти одлучиле да евакуишу цивилно становништво Меца.

Париз, 24. априла

У току целога дана бомбардовање је било врло жестоко западно од Мезе, нарочито у области коте 303 и на приступима пута између Хокура и Есма; пешадиске борбе није било.

Код Вердена на левој обали Мезе, артиљериска је борба непрекидно трајала. Французи су од 29 априла до 3. маја (по новом) проширили своје положаје на Мртвом Човеку и северно од Кумиера читавом једном серијом напада одбивши истовремено све против-нападе непријатељске.

4. и 5. по новом, после жестоког бомбардовања и ангажовања једне дивизије коју су Немци довели као појачање успели су данам заузму један део ровова на падинама коте 304.

На десној обали Мезе биле су страшне артиљериске борбе; пешадиских борби није било, сем једне 1. маја, кад су Французи заузели један ров немачки у близини Дуомона. У овој области Немци су довели још једну нову дивизију. Сви покушаји Немаца противу француских ровова у Вогезима, Аргони и јужно од Соме лако су одбијени.

Напротив, Французи су више пута изненадили непријатеља, као у Ласењи и Аргони. доводећи том приликом и заробљенике.

Поздрав Мајци

Орле, драги орле, ти долеши са севера?

— Да, земљаче! Кружим и лутам над земљама и царствима и народима, кроз дим и слану пару из крви и суза човечјих...

— Хоћеш ли ми орле, друже мисли моје, испричати причу о садањем животу Мајке моје?!.. Видео си је, мили?

— О, да пријатељу мој; видео, видео... уплакано лице са крвавим траговима!..

— И чуо њен топли, срдачни глас!..

— Њен очајни и чежњиви, безнадежни глас, чији се јецај далеко губи у фијуку снажних ветрова пролећних.. или тихо, продирно вибрира у кишном ромору оловних, троних дана и мртвих ноћи, сличних костурници!..

— Ах ти злуради орле! Не говори, не говори! Иди од мене!!

— А у тихе и беле, априлске вечери, кад грубе сенке плаштева сумњиво, безумно се крећу, Њени безпомоћни уздаси дижу се у лакој, дрхтавој магли и танкоме диму догорелих кровова и врелих суза са крвавога гла и, као кад са жртвеника, лагано греду пут нених дубина свемирнога храма небескога..

—!....

— Не плачи пријатељу мој, но чуј даље причу о животу Мајке твоје.

— О, ти орле чудни, симболични створе, ти живо оличење мојих начела и вере и идеала! Опрости ми овај тренутак слабости и малодушности и причај ми даље причу о судбини Мајке моје!

— И док се по пространим наборима Њеним, по лепоти несравњивим, који се већ заогрћу зеленом и цветном одећом, цилитају под слугама тевтонским — Монголима и Татарима — сити и хитри хатови из хунских равница, под чијим копитама пуцају и ломе се младе, утрућене кости Њене, дотле се по моме боравишту Беломе Граду шепуре перјанице, звецкају мамузе и сјакте бајонети одвратних слугу мркога ћесара.

— Ах и ти орле! Како си ми гадао кад тако причаш! Но говори, говори брзо!

— Узалуд ти мржњом севају очи пријатељу мој! Али слика приче моје још није потпуна. Јер где, видех многе слуге трију господара: једне видех како оштрим ноکتима рове по дубинама утробе и груди мајке твоје и и отуда извлаче благо Њено и односе га господарима својим! Друге видех како грозничаво секу шумни накит са тела њенога, који нам је давао толико хлада и благодети! Треће видех како дрхтавим претима откривају домове молитвене и лишавају браћу твоју светог позива на молитву и скрнавe религијске украсе Њене! Четврте видех како ужурбано гоне мал и друга блага браће твоје и крвавих очију, хладно одузимају замугу њихову! Пете видех како шипају крвавим камџијама убоге старце и нејач и немоћне матере те нејачи и матере браће твоје, из чијих тела миле млазеви топле племените крви! Шесте видех како се сатански цере у лице жртвама својим, обесветивши деви-

чанственост и достојанство младости тих несрећних бића! Седме видех....

— Ох, не довршуй слику неронских недеља орле мој! Послушај ме. Развиј бела, неуморна крила своја и однеси овај поздрав великој Паћеници мојој:

Мати, мати!! Многи и многи синови твоји пали су на путу части и славе бранећи стег Твој и достојанство Твоје! Али нису сви пали, Мајко, јер ево их иду, иду, Мати, и са њиховим доласком доћи ће, — о брзо ће доћи тренутак када ће синови Твоји, силни и неодољиви, са друговима својим попут вихора, попут стихија проломити бране тирана твојих и мучитеља деце Твоје и у величанственоме диму и у огњеноме праху и у крвавоме пламену, доћи ће горостаси, необориви дивови Твоји, обиснуће милосрдне груди Твоје и у Твојем нежном крилу одмориће несаломљиве мишице своје и са сјајем у очима, сјајем захвалности и среће примиће благосиљање Твоје, Мати!.. Но, кажи Мати, сестрама, својим преко трију вода наших — наших милих вода! — кажи им да ће оне са децом својом и с нама у Теби — Једно бити!..

О, велики су, голготски су болови Твоји, Мати, али: не плачи! Јер иду синови Твоји, иду иду...

Јер. В. Јовић.

СПИСАК

Српских ђачких група у Француској

V) Група у «College de Meaux»
Meaux.

Шеф групе г. *Михајло Бобић*, директор гимназије.

Миодраг Митић, син Марка свештеника из Шапца, Чедомир Марковић син Велимира свештеника из Београда, Божићар Петровић, син Владимира свештеника из Београда, Властимир Адамовић, син Јована трг. из Јагодине Светислав Бобић, син Михаила директора гим. из Београда, Бора и Мома Николић, синови Др. Мите начел. санитета из Београда, Јован и Ђорђе Лукић, синови Воје, трг. агента из Београда, Ђурађ Бошковић, син Бошка професора, Никола и Радоје Кнежевић синови Лазара секретара Министарства Просвете, Сава Бошковић, син пок. Сретена полиц. писара из Београда, Сава и Милета Обрадовић, синови Драгомира инспек. Минист. Просвете, из Београда, Владета Рајчић, син Антонија учитеља из Крагујевца, Милосав и Витомир Јевремовић, синови Луке професора из Београда, А. Јевремовић, син Саве трговца из Петровца Павле Павићевић, син Војислава адв. из Београда, Бора Милојевић, син Велисава проте из Ниша, Михајло Дамњановић син пок. Милана коњич. мајора из Крагујевца, Драгољуб Николић, син Ивана артиљ. мајора из Београда, Душан и Љубомир Јовановић, синови Јована професора из Београда.

НОВЧАНО ТРЖИШТЕ

Новчанца српска од 10 дин. др. 5-85—5-90
Звечиће сребро 100 дин. 6-10—6-15
Наполеон за грчке драхме 21—

МЕЊАЧКА РАДЊА

Баруха Салтиела и С. Скапа

Препоручује се својом солидном радњом, при размени свију врста новчаних вредности по дневном курсу.
СОЛУН, УЛИЦА ВЕНИЗЕЛОС БР. 8.

Стовариште женских шешира и велики избор најмодерније робе за даме

Д. ХРИСТИДЕ
СОЛУН

Улица Симици бр. 17.

I РЕДА

ХОТЕЛ Империјал

У СОЛУНУ поред самога мора

Отвара се ускоро понова, пошто је Енглеском штабу истекао уговор о закупу.

Хотел остаје и даље под управом свима добро познатог директора г. ТАШКА ЧОМИЋА.

ЧИСТОЋА ЈЕ ПРИМЕРНА, СОБЕ ЕЛЕГАНТНЕ, ПОСЛУГА ТАЧНА А ЦЕНЕ КАО И УВЕК УМЕРЕНЕ.

Купујте прави и најбољи
дуван и цигарете

„КАВАЛА“

из фабрике

ПАПА АНАСТАСИЈУ
СОЛУН

13—

ХОТЕЛ И ГОСТИОНИЦА

МАРСЕЉ ДО ЦАРИГРАДСКЕ
СТАНИЦЕ

БРАЋЕ ЧОМИЋА

— ИЗ БИТОЉА —

ПРИМЕРНА ЧИСТОЋА. — УДОБНЕ СОБЕ.
ОДЛИЧНА КУЊНА — ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ.

15—

ЗУБНО ЛЕКАРСКА КЛИНИКА

ЈОВАНА Н. ХАЦИ ВАСИЛИЈА
ДОКТОР МЕДИЦИНЕ

ЈЕДИНИ ЗУБНИ ЛЕКАР КОЈИ ЈЕ ИЗУЧАВАО СПЕЦИЈАЛНО БОЛЕСТИ УСТА И ЗУБА У ПАРИЗУ.

ПРИМА ПРЕКО ЦЕЛОГ ДАНА
У СВОЈОЈ КЛИНИЦИ УЛИЦА КЕЈ БР. 49.

— СОЛУН — 13—

Господо!

Препоручујемо Вам
да пушите
само

САЛОНИКА

ЦИГАРЕТЕ

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

РУЈА 20 циг. 1 дин.

ПЕРФЕКЦИОН 24 < 1 <

БОГША . . . 24 < 0·80

СПЕЦИЈАЛ 24 цигарета . . . 0·50

Специјалитети:

МИРОДАТО 24 циг.

ЛЕДИ 24 < са зл. писком 0·65

< 24 са паута писком

Дуван за луле. На продају свугде.

13—30

Поводом СКРШЊИХ ПРАЗНИКА па и даље
као никада до сада:

Најбоља роба, по умереној цени

уверите се и посетите

ТИРИНГ

улица Венизелос бр. 5.

— Елегантно — Солодно — Јевтино —

С тога у Солуну купујте све ваше потребе одела,
обуће итд. код

ТИРИНГА

Ту ће те наћи: најбоље и најмодерније костиме, шешире, обућу, кошуље, чарапе, краватне, мириса итд., за госпође, господу и децу као и нарочите артикле за г.г. официре и војнике.

9—9

СИНОВИ Г. А. ЕРЕРА и К⁰ ЛТД.

СОЛУН

Највеће стовариште:

Позаментерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипака, пантлика, платна, мушема. Париских артикала, женске конфекције, гвожђарије итд.

— Цена утврђена. —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

8—

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

Највећа на Ориенту — 500 радника.

СПЕЦИЈАЛИТЕТИ:

НЕСТОС БИКИ	Дин. 1—
< ГИУБЕК	< 0·80
< ЈАКИ	< 0·65
< АФРОС	< 0·50

14—

За српску војску, г.г. официре

и савезнике

Цигарете „СРБИЈА“

најбоље су јер су израђене од најбољег и правог дувана „Кавала“ и удешене према старим српским цигаретама у кутијама од по 24 ком. по цени: 1·40; 1—; 0·65 и 0·50 дин.

Дуван „Морава“ пакло 25 грама 0·30 дин.

Продавница у пасажу Бен Рубен БР. 25

I спрат иза хотел „Телеграфа“.

14—

Пажња српској војсци

У Солуну је једина француска фирма чије је седиште у Паризу улица Лафајет бр. 126.

ОРОСДИ-БАК

Продаје све врсте конфекционе робе: одело, шешире итд. кухињско посуђе, све врсте памирница и деликатеса. Велико стовариште најбољих вина и ликера. С тога јој поклониите поверење. Услуга најсолиднија. Цене утврђене и умерене. Прима српски новац по дневном курсу.

ЦЕНТРАЛА улица Краља Ираклија

ФИЛИЈАЛИ: улица Венизелос бр. 4 и 8, где се говори и српски.

14—